

חולין דף ק"ח

משנה

טיפת חלב שנפלה לקדירה על אחת מחתיכות השבר שבה ולא הגיס בקדירה, אם טיפת החלב נותנת טעם בחתיכה שאינה פי ששים ממנה, החתיכה אסורה כיון שטעם החלב לא נחלק אלא לאותה חתיכה. ואם מיד הגיס את הקדירה לפני שהחתיכה קבלה טעם מן הטיפה, כיון שנתערבה בכולם מעריכים אם נותנת טעם בכל הקדירה.

גמרא

אמר אביי, כל דבר איסור שנפל להיתר ונתן בו טעם, אוסר מהתורה גם אם סילקו אותו ואין בהיתר אלא טעם האסור⁶⁵⁸. שאם נאמר שהוא רק מדרבנן, והסיבה שלא לומדים מבשר בחלב שרק שם אסרה התורה כיון שהוא חידוש ששני דברי היתר המצטרפים אוסרים, אם כן היה לבשר וחלב לאסור אף אם אין בו בנותן טעם שהרי בשר בחלב התערבו? אלא מוכח שאיסור בשר בחלב אינו חידוש⁶⁵⁹, ומהתורה טעם אוסר בנותן טעם. וממילא למדים מכאן לכל איסורים שטעמם אוסר מהתורה. אמר לו רבא, באמת ניתן לומר שלא נלמדים כל איסורים מבשר בחלב כיון שהוא חידוש, ובכל זאת אינו אוסר אלא אם נתן טעם, כיון שהתורה הדגישה שאינו אוסר אלא אם נתבשל בחלב, באופן שחייב לתת טעם.

אמר רב, מה שהמשנה אסרה כשהטיפה נגעה בחתיכה ולא היה בה פי ששים מהטיפה, איסור שהתערב במינו ועם שאינו מינו לרבי יהודה
שה לא רק את החתיכה אלא את כל הקדירה. משום שהחתיכה עצמה נעשית איסור, ואוסרת כל החתיכות מפני שהם מאותו המין שלה. אמר רב זוטרא בנו של רב מרי לרבינא, מוכח מדברי רב שהוא סובר כרבי יהודה ש'מין' במינו לא בטל, ולכאורה משמע שהוא חולק על רבא. שכן אמר רבא, אף שלרבי יהודה 'מין' במינו לא בטל, אם איסור התערב

658 למדים מבשר בחלב: שהתורה אסרה באכילה, אף אם מסלק ולא נותר אלא הטעם. וממנו למדים לכל איסורין, ב'מה מצינו'. רש"י.

659 ולמדים (כלעיל צח). מזרוע בשלה שמותרת כל כמה שאין בה טעם. רש"י.

במינו ועם שאינו מינו, כמו כאן שהחתיכה של הבשר שנאסרה מהחלב התערבה עם שאר חתיכות בשר ויש גם רוטב, אומרים 'סלק את מינו כאילו אינו כאן'⁶⁶⁰, וירבה שאינו מינו של היתר על האיסור ויבטלנו. וממילא כאן הרוטב יוכל לבטל את כל החתיכה הנאסרת, ומדוע אוסרת? אמר לו, אין מכאן הוכחה שהוא חולק על רבא, שכאן מדובר שאין רוטב אלא תערובת עבה שכולה נחשבת למין בשר.

ומבארת הגמרא שמתוך דברי רב משמע, 'אפשר לסחוט' מותר או אסור שאיסור שנתערב בהיתר ואסרו בנותן טעם וחזר ונתערב הכל בהיתר אחר, אין אומרים 'אפשר לסחוט' ולהחשיב את האיסור כאילו נפלט ונתערב שוב בכל. אלא הוא סובר 'שאין לסחוט', אין אומרים שהטיפה נפלטה והתערבה שוב עם הכל, ולכן החתיכה שנאסרה בנותן טעם חוזרת ואוסרת את כל החתיכות. ומביאה הגמרא שכך מצינו, רב ורבי חנינא ורבי יוחנן אמרו, אפשר לסוחטו אסור. שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש אמרו אפשר לסוחטו, מותר אף הראשון שנאסר.

חלב רותח שנפל בו בשר כל שרותח בולע ואינו פולט שואלת הגמרא, האם רב סובר ש'אפשר לסוחטו אסור', והרי מצינו שרב אמר, כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב, הבשר אסור והחלב מותר. והרי לאחר שהבשר נתן טעם במעט חלב, החלב האסור אוסר את הכל שלשיטת רב 'מין במינו לא בטל'? עונה הגמרא, ששונה שם הדין כיון שנאמר: "לא תבשל גדי בחלב אמו" תורה אסרה את הגדי, ולא את החלב. שואלת הגמרא, והרי מצינו שלרב גם החלב נאסר, שכן אמר רב, חצי זית בשר וחצי זית חלב⁶⁶¹ שבשולן זה עם זה מצטרפים לכזית כדי ללקות על אכילה, אבל אינו לוקה על בשולו? אלא אומרת הגמרא, באמת לרב גם החלב נאסר, ומה שרב אסר לעיל רק את הבשר, מדובר כשכזית הבשר נפל לתוך יורה רותחת שרק מבליעה את הטעם אולם דבר שנפל

660 שהרי אינו מועיל לא לבטלו לאיסור שכן מין במינו לא בטל, ולא תוספת הוא נוסף עליו להיות שניהם איסור, ולא יוכל מין האחר לרבות עליו ולבטלו. רש"י.

661 האופן לשער משקה בכזית: מביא כוס מלא משקין, ומביא זית, ונותן לתוכו הזית, והמשקה יוצא לחוץ; ומה שיצא הוא כזית. רש"י.

לתוכה אינו פולט טעמו מפני הרתיחה⁶⁶². ומעמידה הגמרא שהוציאו כשעדיין רתח ולכן אינו פולט.

חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשולן שואלת הגמרא, כיצד רב אמר שחצי זית זה עם זה בשר וחצי זית חלב שבשולן זה עם זה

על אכילתו ואינו לוקה על בשולו. ממה נפשך או שילקה על שניהם או שלא ילקה אף על אכילה? עונה הגמרא, מדובר שבישל ביורה גדולה יותר מכזית בשר בחלה, והוציא חצי מזה וחצי מזה ואכל, מצטרפים ללקות על אכילתו, אבל אם לכתחילה צירף חצי כזית בששר וחצי כזית חלב אינם מצטרפים לחייב מלקות על בישולם. ולוי אמר, אף לוקה על בשולו. וכן שני לוי, כשם שלוקה על אכילתו כך לוקה על בשולו, ובאיזה בשול אמרו? כשנתבשל כל צרכו באופן שעובדי כוכבים אוכלים ממנו.

662 תוספות מק' תימה: שהרי זה דבר הנראה לעינים שפולט, שכשנותנים ירק בקדרה רותחת משתנה מראית המים מן הירק, וכן בשר: שומן נימוח לתוכה ונראה השמנונית על הרוטב? ופירש רבינו שמואל שמה שאמרו שאינו פולט זה עד שהוא שבע מבלוע, אבל לאחר ששבע חוזר ופולט, וכך פירש הרב רבינו שמעיה.

